

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2014. november 28-i ülése 6. számú napirendi pontja

Beszámoló a Tolna Megyei Értéktár Bizottság 2014. évi második féléves tevékenységéről

Előadó: Dr. Say István, a Tolna Megyei Értéktár Bizottság elnöke

Az előterjesztést előzetesen tárgyalta a Jogi és Ügyrendi, valamint a Területfejlesztési és Koordinációs Bizottság.

Tisztelt Közgyűlés!

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott jogával élve 5/2013. (II. 15.) közgyűlési határozatával, az országban az elsők között hozta létre a Tolna Megyei Értéktár Bizottságot és megválasztotta Dr. Say Istvánt elnöknek, K. Németh Andrást, Lajtai Zoltánt, Sümegi Józsefet és Szabadi Mihályt a bizottság tagjainak.

A Tolna Megyei Értéktár Bizottság szervezi Tolna megye területén azonosított települési és tájegységi értéktárak adatainak összesítését, gondoskodik a még nem azonosított, de Tolna megye területén fellelhető nemzeti értékek azonosításáról, létrehozza a Tolna megyei értéktárat és megküldi azt a Hungarikum Bizottságnak.

A magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet szabályozza többek között a nemzeti értékek szakterületenkénti kategóriáit, a települési, tájegységi és megyei értéktárak létrehozását és gondozását, valamint a települési és megyei értéktár bizottságok létrehozását és működését.

A Tolna Megyei Értéktár Bizottság a - vonatkozó kormányrendelet 3.§-a szerint – félévente beszámol tevékenységéről a közgyűlésnek. Az értéktár bizottság működési szabályzatát a helyi önkormányzat képviselő-testülete (Tolna Megyei Közgyűlés) határozza meg: ennek megfelelően az értéktár bizottság legalább három tagból áll, munkájába bevonja a helyi, illetve megyei közművelődési feladatellátás országos módszertani intézményét (Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Megyei Irodája), továbbá értékek gyűjtésével, megőrzésével, hasznosításával foglalkozó országos és területi illetékességű szakmai és civil szervezeteket (Tolna Megyei Honismereti Egyesület és a Tolna Megyei Népművészeti Egyesület). Félévente, legkésőbb a félévet követő hónap utolsó napjáig beszámol tevékenységéről a helyi önkormányzat képviselő-testületének (megyei közgyűlésnek).

A Tolna Megyei Értéktár Bizottság megalakulása óta a megyében működő települési értéktárak száma 13-ról 18-ra emelkedett, ami 22 települést jelent, közülük a Siómenti Értéktár Bizottság 5 településen végzi az értékgyűjtő munkát. A bizottsági elnök közvetlen és közvetett konzultációkkal segítette a már működő helyi Értéktár Bizottságok tevékenységét, illetve néhány új megalakítását is.

Az idei évben a települési értéktár bizottságok száma az első félévhez képest csupán eggyel nőtt: Bonyhád hozott létre értéktár bizottságot (A településeken működő értéktár bizottságok felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza.). Így jelenleg

nyolc városban működik értéktár bizottság. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy a jegyzők olykor megfélemedeznek a Megyei Közgyűlés elnökének 30 napon belüli kötelező tájékoztatásáról (így előfordulhat a kimutatásainkban ismerethiány is).

A Tolna Megyei Értéktár Bizottságnak megalakulása óta hat ülése volt. Az üléseken a bizottság tagjain felül rendszeresen részt vett a közgyűlés elnöke is, illetve a Tolna Megyei Honismereti Egyesület és a Tolna Megyei Népművészeti Egyesület vezetői is segítettek megalapozott döntések meghozatalában, összesen 184 felterjesztést tárgyaltak. Ezek közül 75 felterjesztés esetében döntött úgy a bizottság, hogy a felterjesztett értékeknek helye van a Tolna Megyei Értéktárban (2. sz. melléklet). A Bizottság automatikusan emelte be értékei közé Tolna megye összes műemlékét, védett természeti értékét, valamint a Tolna megyei népművészet mestereinek munkásságát is. Az értéktár bizottság arról is határozott, hogy a felvett értékek közül 15 értéket felterjeszt a Magyar Értéktárba, majd kezdeményezi Hungarikummá nyilvánításukat. A Gyulaj Zrt. előterjesztése alapján a Gyulaji dóm Magyar Értéktárba történő felterjesztése a nyár folyamán megtörtént, a Hungarikum Bizottság azonban május óta még nem ülésezett.

(Külön elbírálás nélkül, a törvény erejénél fogva már most a Magyar Értéktár része Tolna megye több értéke is: a bonyhádi zománcáru és bonyhádi zománcedény, Sárköz népművészete: szövés, hímzés, gyöngyfűzés, viselet, és a szekszárdi, valamint tolnai borvidék is.)

A települési értéktárak közül a legaktívabb a bátaszéki, akik 76 értékkel büszkélkedhetnek eddig, vannak olyan települések, ahol a felterjesztéseket hosszabb előkészítő munka előzi meg, de vannak olyanok is, melyek csak nevükben léteznek (3. melléklet).

A Tolna Megyei Értéktár Bizottság áprilisban közös megbeszélésre hívta el a megyében található települési, tájegységi értéktárak vezetői is, ahol az eddigi tapasztalataikat, gondjaikat, nehézségeiket mondhatták el. Illetve megindult egy párbeszéd a települési értéktárak között is.

A második félévben nagyon kevés előterjesztés érkezett be, bizonyára a választásokkal kapcsolatos teendők miatt, így nem került sor a megyei értéktár bizottság összehívására. Az elkövetkezendő időszakban fontos lesz a Magyar Értéktárba felterjesztendő értékekről szóló dokumentációk elkészítése, szakértők bevonásával.

A nemzeti értékek egységes nyilvántartására hozták létre a www.hungarikum.hu weboldalt, amely területi és értéktípusok alapján tartalmazza majd az összes, értéktárakban szereplő értéket. A tervek szerint a települési értéktárak maguk készíthetik majd el nyilvántartásaikat, egyéni bejelentkezéssel. Ez a munka még az előkészítés folyamatában van.

A megyei értéktár fontosnak tartja, hogy aktív kapcsolatot ápoljon a települési szintű értéktárakkal, illetve folyamatos tájékoztatást adjon működéséről és egyúttal segítse a települési értéktárak tevékenységét. A települési értéktárak munkáját segíti továbbá a Nemzeti Művelődési Intézet is módszertani segítséget nyújtva az értékek gyűjtéséhez, illetve kulturális közfoglalkoztatottak révén a gyűjtőmunka kiszélesítésében. Az értékgyűjtő munka nemcsak a hagyományok fennmaradását segíti elő, de a közösségek erősítésének is jó példái lehetnek.

Kérem a Közgyűlést, hogy fogadja el a Tolna Megyei Értéktár Bizottság munkájáról szóló beszámolót.

Határozati javaslat:

**A Tolna Megyei Közgyűlés ./2014. (XI.28.)
közgyűlési határozata a Tolna Megyei
Értéktár Bizottság munkájáról szóló
beszámoló elfogadásáról**

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a
Megyei Értéktár Bizottság munkájáról szóló
beszámolót elfogadja.

Szekszárd, 2014. november 18.

**dr. Say István
a Bizottság elnöke**

1. számú melléklet		
Települési Értéktár Bizottságok		
Település	Elnök	Tagok
Szekszárd	Csillagné Szánthó Polixéna	Nagy László, Németh Judit, Ódor János, Dr. Várady Zoltán
Tamási	Miskolczi Zoltánné (igazgató, Könnnyü László Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény)	-
Dunaföldvár	Fafkáné Simon Ildikó	Raffayné Kókány Judit, Lajkó Ferenc
Bátaszék	Rudolf László	Rieglerné Stang Erika, Sági Lajosné
Simontornya	Máté Imréné (igazgató, Simontornyai Vár)	Vácziné Horváth Anikó, Tóthné Unghy Ilona
Bogyiszló	Streer Tamásné	Némethné Jankovics Lídia, Virág Éva, Farkas Éva, Santa József
Őcsény	Scultéty Erzsébet	Csapai János, Andivcs János, Heronyányi Zoltánné, Minorits Jánosné
Kistormás	kapcsolattartó: Dr. Baranyai Eszter, jegyző, Kölesd	Vargáné Kisfalvi Erzsébet
Kölesd		Dr. Kiszler Gyuláné
Medina		Sárdiné Iker Anna Konrád László
Harc		Patkó Sándorné
Sióagárd		Borbély Mihályné, Horváthné Dr. Horváth Erika, Dr. Varga Katalin
Györköny	Kuti Imréné	Rohn Mátyás, Bock Zsuzsanna
Decs	Baloghné Medgyesi Zsuzsanna	Decsi-Kiss Jánosné, Nagy Zoltán, Rohrné Nagy Katalin, Oberrihterné Wágner Julianna
Grábóc	Erős Beáta	Fuksz Márta, Szatai Éva
Dombóvár	Dr. Kriston Vízi József	
Alsónyék	Töttös Sándor Lászlóné	Kovács Anita, Vlasics Norbert
Alsónána	Molnár Géza	Sajben Pálné, Puskásné Málinger Zsuzsanna
Tolna	Reiter Antalné	Illés Erzsébet, Klein Antal, Király József, Lajtai Zoltán
Báta	Balogh Imréné	Mohr János Zoltánné, Pirisa Réka, Pék László, Huszárné Lukács Rozália, Farkas Tibor
Váralja	Jáhn Jánosné	Szűcs Csaba, Győrfi Andrea
Bonyhád	Köhlerné Koch Ilona	Orbán László, Bischof Tamás

TOLNA MEGYEI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

2. számú melléklet

1. A Tolna Megyei Értéktár Bizottság a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény alapján úgy határozott, hogy az alábbi helyi értékeket felveszi a Tolna Megyei Értéktárba:

a.) Agrár- és élelmiszergazdaság

- Harci Brill Pálinkaház
- Sióagárd – Leányvári Pincefalu
- A bogoyiszlói paprikatermesztés hagyományai
- Szekszárdi márc

b.) Épített környezet

- Kölesdi Kismegyeháza és épületei
- Kölesdi református templom és parókia
- Medinai szerb templom
- Medinai Apponyi kiskastély és Kisboldogasszony kápolna
- Medinai református templom
- Harc római katolikus temploma
- Szerb ortodox templom, kútház, kolostor, Grábóc
- Bártai Tájház és Halászház
- Bártai református templom
- Bártai Szent Mihály plébánia templom
- Bártai Szent Vér Kegytemplom
- Bártaszéki Városháza
- Bártaszéki református imaház
- Bártaszéki Számvevőség épülete
- Bártaszéki Tájház épülete és gyűjteménye
- Cikádori apátsági romkert és kőtár, Bártaszék
- Bártaszéki vasútállomás épülete
- Nagyboldogasszony plébániatemplom és egyháztörténeti gyűjtemény, Bártaszék
- Alagutak, Bártaszék
- Bártaszéki kálvária kápolna
- Keresztély Gyula Városi Könyvtár épülete, Bártaszék
- Nepomuki Szent János kápolna, Bártaszék
- Szent Orbán kápolna és östölgyes
- Szent Flórián szobor, Bártaszék
- Szentháromság szobor, Bártaszék
- Bártaszéki katolikus plébánia
- Mező Kúria, Bártaszék

TOLNA MEGYEI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

- Simontornyai Vár
- Simontornyai római katolikus templom és ferences rendi kolostor
- Szentháromság szobor, Simontornya
- Simontornyai református templom
- Szentháromság szobor, Dunaföldvár
- Rozália kápolna, Tamási
- Tolna megye műemlékei
- Tolnai korábbi selyemgyár épülete és a Holt-Duna part értékei
- Tolna megyét érintő három Duna-híd
- Esterházy vadász kastély, Tamási
- Henyei kápolna, Tamási
- Mária oszlop, Tamási
- Római katolikus templom, Tamási
- Evangélikus templom orgonája, Tamási
- Würtz Ádám szülőháza, Tamási

c.) Ipari és műszaki megoldások:

- Kölesdi Sörét torony
- Cserénygáti vízimalom

d.) Kulturális örökség

- Szabadi Mihály által jegyzett, Sióagárdról szóló, Sióagárdhoz kötődő kötetei
- Sióagárd Népművészete
- Medinai Kőszegi testvérek népi hangszerei
- Szerb szokások és hagyományok Medinán
- Kölesdi Képtár és Látásmozgalom
- Bogyiszlói népviselet
- Fekete Gólya Ház, Bata
- Csanády gyűjtemény, Báticasék
- Székely Albert faórája és a székely kálvária fatáblái, Báticasék
- Báticaséki Ipartestület
- Bogyiszlói népzenei hagyományok és zenekar
- Dunaföldvári Vásár
- Tolnai selyemgyári emlékszoba, védett ipartörténeti gyűjtemény
- Bartina zenekar munkássága
- Medinai zenész dinasztia munkássága
- Kölesdi fehérhímzés
- Dr. Hermann Egyed István munkássága

TOLNA MEGYEI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

- Géza – nap, Bátaszék
- Zádor Jenő zeneszerző, zenetörténész munkássága
- Virágvasárnapi passiójáték, Bátaszék
- Iglice népdalkör munkássága, Tamási
- Markovics Gábor munkássága
- Népművészet mestereinek munkássága Tolna megyében

e.) Természeti környezet

- Gyulaji dóm
- Bogyiszlói orchideás erdő
- Pacsmagi halastavak
- Tolna megye védett természeti értékei

2. A Tolna Megyei Értéktár Bizottság a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény alapján úgy határozott, hogy az alábbi helyi értékeket felterjeszti a Magyar Értéktárba:

- Sióagárd Népművészete
- Gyulaji dóm
- A bogyiszlói paprikatermesztés hagyományai
- Szerb ortodox templom, kútház, kolostor, Grábóc
- Szekszárdi márc
- Fekete Gólya Ház, Bata
- Batai Szent Vér Kegytemplom
- Bátaszéki kálvária kápolna
- Cikádori apátsági romkert, Bátaszék
- Nagyboldogasszony plébániatemplom, Bátaszék
- Simontornyai Vár
- Dunaföldvári Vár
- Tolnai selyemgyári emlékszoba, védett ipartörténeti gyűjtemény
- Tolnai korábbi selyemgyár épülete és a Holt-Duna part értékei

3. számú melléklet

Értéktár	Települési értéktárba eddig felvett értékek száma
Szekszárd	3
Tamási	24
Dunaföldvár	4
Bátaszék	76
Simontornya	6
Bogyiszló	8
Őcsény	0
Sió-menti (Kistormás, Kölesd, Medina, Harc, Sióagárd)	39
Györköny	0
Decs	0
Grábóc	1
Dombóvár	0
Alsónyék	0
Alsónána	0
Tolna	9
Báta	10
Váralja	0
Bonyhád	0
összesen:	180